

7. ITU Global Cybersecurity Index (GCI) 2017: Глобальний індекс кібербезпеки. URL. https://www.itu.int/dms_pub/itu-d/opb/str/D-STR-GCI.01-2017-R1-PDF-E.pdf

8. Інформаційна безпека в Україні: зрада чи перемога? URL. <http://porogy.zp.ua/2017/11/informatsijna-bezpeka-v-ukrayini-zrada-chy-peremoga/>

9. Діана Овсепян: Кіберприкриття: інформаційною безпекою України займаються США, Чилі, Канада і Туреччина. URL. <https://ru.rt.com/8bbh>

10. В Україні запускають програму для стартапів в кібербезпеці з призовим фондом \$1млн. URL. <https://delo.ua/special/v-ukraine-zapuskajut-programmu-dlja-startapov-v-sfere-kiberbezop-334849/>

11. В. А. Ліпкан, Ю. Є. Максименко, В. М. Желіховський Інформаційна безпека України в умовах євроінтеграції: Навчальний посібник. К.: КНТ, 2006. 280 с.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ВАЛЮТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЛЬНОГО РУХУ КАПІТАЛІВ

Нечипоренко О.Ю., доцент кафедри фінансового права ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», кандидат економічних наук, доцент

З прийняттям Закону України «Про валюту і валютні операції» від 21.06.2018 р. № 2473-VIII (далі — Закон про валюту) [1] Україною здійснено один з етапів адаптації національного законодавства із законодавством Європейського Союзу.

Із набуттям чинності Закону про валюту було взято курс на лібералізацію валютного ринку, що має на меті поступове скасування більшості обмежень, які були визначені Декретом Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» [2], в тому числі і для вільного руху капіталів в контексті реалізації Угоди про асоціацію з ЄС.

Для реалізації Угоди про асоціацію з ЄС вкрай необхідною є адаптація валютного законодавства України під Директиву Ради ЄС

88/361/ЄЕС про свободу руху капіталу, суть якої наступна: члени ЄС забороняють обмеження руху капіталу, що здійснюється між громадянами, які постійно проживають в державах-членах ЄС [3]. При цьому інвестиції в нерухомість прямо названо рухом капіталу в Додатку 1 до цієї Директиви. Тобто, євроінтеграційні наміри України — одна із головних реформаторських дій у сфері валютних відносин.

Слід зазначити, що важливою складовою законодавства ЄС є законодавство, що регулює вільний рух капіталів. Принцип вільного руху капіталу закріплено ст.67 Угоди про створення Європейських Співтовариств. Відповідно до Розділу 4 *Acquis Communautaire*, присвяченому вільному переміщенню капіталів, будь-які обмеження на вільне переміщення капіталів поміж країнами-членами (і в багатьох випадках з країнами не-членами ЄС, у нашому розумінні з асоційованими членами зазначеної організації) забороняється [4].

Вільний рух капіталів несумісний із обмеженням на придбання земельних ділянок іноземними юридичними або фізичними особами. Допускаються лише обмеження, які поширюються тільки на громадян тієї країни, яка їх застосовує, та зареєстровані в цій країні компанії, а не лише на ті, що походять з інших країн ЄС [4].

Зміст принципу так званого «вільного руху капіталів» передбачений статтею 56 Розділу «Капітал та платежі» Договору про заснування Європейської Спільноти, яка закріплює заборону обмежувати пересування капіталу між державами-членами та між державами членами й третіми країнами, та заборону обмежувати платежі між державами-членами та між державами-членами й третіми країнами [5].

Реформування існуючої тривалий час системи валютного регулювання в Україні беззаперечно назріло як під дією об'єктивних і суб'єктивних чинників, так і під зовнішнім тиском з боку Міжнародного валютного фонду і Європейського Союзу.

До лютого 2019 року в Україні валютне регулювання здійснювалось на основі чисельних нормативних актів НБУ, декількох законів, вищезазначеного Декрету Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю», Указів Президента України.

Після введення в дію нового Закону про валюту втратили чинність:

Декрет Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» від 19.02.1993 року № 15-93;

Закон України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» від 23.09.1994 року № 185/94-ВР;

ряд нормативно-правових актів НБУ з питань валютного регулювання і контролю;

низка Указів Президента України, які регулювали питання повернення в Україну валютних цінностей, платіжну дисципліну, порядок одержання резидентами кредитів в іноземній валюті від нерезидентів.

Також Законом про валюту вносяться зміни до Законів України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. № 959-ХІІ, «Про Національний банк України» від 20.05.1999 р. № 679-ХІV, «Про страхування» від 07.03.1996 р., № 85/96-ВР, «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. № 2121-ІІІ та до інших нормативних документів.

Закон про валюту принципово змінює підхід до валютного регулювання в наступних позиціях:

процедури, пов'язані з валютою та валютним регулюванням мають носити не дозвільний, а інформаційний (повідомлювальний) характер. Наприклад, резидент подає інформацію про закордонний кредит до НБУ не з метою отримання дозволу, а з метою інформування НБУ для статистичних цілей. Цей принцип називають як «дозволено все, що не заборонено»;

відсутність валютних обмежень за звичайних економічних умов та їх введення тільки за умов фінансової кризи на короткостроковий період, накладення стимулюючих обмежень на НБУ (обмеження в часі, необхідність обґрунтування умов фінансової кризи перед Радою НБУ);

декларується відповідність європейським і міжнародним практикам валютного регулювання.

У цілому, новий Закон про валюту — це свобода здійснення валютних операцій, коли «дозволено все, що не заборонено».

У цілому позитивних моментів, закладених в Законі про валюту, дуже багато. У першу чергу, це зниження регуляторного контролю, що само по собі гарний знак для бізнесу, особливо в Україні, де бюрократія досягла неабияких масштабів. Усі фінансові операції стануть простіші і швидші, зникнуть застарілі форми регулювання:

квотування, лімітування, ліцензування, валютні обмеження. Новий Закон про валюту, а разом з ним уся система валютного законодавства, має забезпечувати в Україні основу для вільного руху капіталу і валютної лібералізації, наближаючи країну до європейських стандартів. У підсумку лібералізація валютного законодавства, яка закріплена в статті 2 Закону про валюту, як принцип валютного регулювання через свободу здійснення валютних операцій, тобто зняття всіх обмежень та перехід до режиму вільного руху капіталу, має стати основою для полегшення ведення бізнесу, покращання інвестиційного клімату в Україні, сприяння залученню іноземного капіталу.

Список використаної літератури:

1. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 № 2473-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 30. Ст. 239.

2. Про систему валютного регулювання і валютний контроль: Декрет Кабінету Міністрів України від 19 лютого 1993 р. № 15-93 (втратив чинність). База даних «Законодавство України». ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-93> (дата звернення: 15.01.2019).

3. Директива Ради (88/361/ЄЕС) «Щодо імплементації статті 67 Договору» від 24 червня 1988 року. База даних «Законодавство України». ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_182 (дата звернення: 16.01.2019).

4. Європейська бізнес асоціація. В центрі уваги: права власності на землю. Земельне право України. 2007. № 3. С. 34.

5. Договір про заснування Європейського Союзу від 25.03.1957 р. База даних «Законодавство України». ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017 (дата звернення: 01.02.2019).

6. Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 21.03.2014 року. База даних «Законодавство України». ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (дата звернення: 15.02.2019).